

ROZAINI Ahmad
Universiti Sunway
MOHD ANNAS SHAFIQ Ayob
Universiti Teknologi Mara

PENGLIBATAN ORANG CINA DALAM SEKTOR PERLADANGAN GETAH DI KEDAH 1909-1941

CHINESE INVOLVEMENT IN THE RUBBER PLANTATION SECTOR IN KEDAH 1909-1941

Kedah merupakan sebuah negeri yang berlatarbelakangkan sektor pertanian sejak sebelum kedatangan British seperti penanaman padi dan ubi kayu. Namun setelah campurtangan British pada tahun 1909, getah mula dibawa masuk menyebabkan ramai pemodal Eropah dan Cina membuka ladang getah secara besar-besaran. Perkembangan penanaman getah berkembang pesat sehingga permulaan Perang Dunia Kedua iaitu pada 1941. Sehubungan dengan itu, artikel ini bertujuan mengkaji sejauh mana peranan dan sumbangan orang Cina dalam sektor perladangan getah di Kedah bermula antara tahun 1909 hingga 1941. Penelitian ini mengetengahkan metode analisis kandungan sebagai metode utama pengumpulan data berkenaan sejarah orang Cina di Kedah melalui Arkib Negara Malaysia bagi penganalisan data berkenaan peranan dan sumbangan orang Cina dalam sektor penanaman getah. Hasil kajian mendapati orang Cina terlibat membangunkan sektor perladangan getah sejak awal getah diperkenalkan pada tahun 1909. Selain itu, mereka turut menjadi pengusaha dan pemilik ladang getah. Sehingga tahun 1930, keluasan ladang getah yang dimiliki oleh orang Cina di Kedah melebihi bangsa lain seperti Melayu dan India. Buruh-buruh Cina turut di bawa masuk bagi merencanakan lagi sektor perladangan getah. Orang Cina turut menubuhkan persatuan dalam kalangan pengusaha getah bagi menjaga kebajikan sesama mereka. Seterusnya, beberapa polisi membabitkan penanaman getah diperkenalkan oleh British seperti pengenalan lesen pemilikan dan penjualan getah. Hasilnya, penglibatan orang Cina yang ketara dalam sektor perladangan getah telah menaikkan hasil ekonomi negeri Kedah.

Kata kunci: *Getah, Orang Cina, Kedah, British, Negeri-Negeri Melayu*

Kedah is a state with a history in the agricultural sector, such as rice and cassava production, since before the arrival of the British. However, the rubber started to be brought in after the British intervention in

1909, prompting many European and Chinese investors to open rubber plantations on a large scale. Until the beginning of the Second World War in 1941, the production of rubber cultivation overgrew. This paper aims to investigate the extent of the role and contribution of the Chinese in the Kedah rubber plantation sector from 1909 to 1941. This research highlights the method of content analysis as a key data collection method on the history of the Chinese in Kedah through The National Archives of Malaysia for data analysis on the function and contribution of the rubber cultivation field. The results of the study found that the Chinese were involved in developing the rubber plantation sector since the beginning rubber was introduced in 1909. Besides, they are also entrepreneurs and owners of rubber plantations. Up to 1930, the acreage of rubber plantations owned by the Chinese in Kedah exceeds another race such as Malay and India. Chinese workers were also brought in to further boost the rubber plantation sector. The Chinese also established associations among rubber entrepreneurs to look after the welfare of each other. Subsequently, several policies involving rubber cultivation were introduced by the British such as the introduction of ownership licenses and the sale of rubber. As a result, the significant involvement of the Chinese in the rubber plantation sector has increased the economic output of the state of Kedah.

Keywords: *Rubber, Chinese, Kedah, British, Malay States*

Pengenalan

Getah menjadi satu komoditi yang penting di dunia pada abad ke-20. Permintaan yang tinggi terhadap hasil getah kerana getah komponen penting digunakan dalam pelbagai perusahaan seperti dalam industri kenderaan di seluruh dunia. Oleh yang demikian, pihak British telah memperkenalkan penanaman getah secara komersial di tanah jajahannya seperti Tanah Melayu dan Singapura.¹ Kedah merupakan negeri di Tanah Melayu yang turut terlibat dengan usaha penanaman getah. Justeru, permintaan dan keuntungan yang tinggi menyebabkan ramai pihak yang berminat terhadap sektor komoditi getah. Di antara pihak yang melibatkan diri dalam sektor perladangan getah di Tanah Melayu adalah orang Cina. Kehadiran orang Cina dalam sektor perladangan getah telah merancakkan lagi sektor ekonomi di Tanah Melayu, lebih-lebih lagi di negeri Kedah. Selain itu, penglibatan mereka sangat penting kerana orang Cina telah menguasai sektor ekonomi yang sedia ada seperti perlombongan bijih timah dan perniagaan runcit seperti beras, justeru, penglibatan orang Cina dalam sektor ekonomi baru seperti getah tidak dapat dielakkan. Kajian Wu Xiao An dalam 'Chinese Family Business Network in the Making of a

Malay State: Kedah and the Region c.1882–1941'², menyatakan penglibatan yang signifikan orang Cina di Kedah dalam rangkaian ekonomi. Orang Cina mempelbagaikan jalur pelaburan mereka dalam perkapalan, pertanian perladangan, dan kegiatan komersial termasuk sektor perladangan getah. Namun beliau hanya memfokuskan mengenai kegiatan keluarga-keluarga Cina besar yang menguasai rangkaian ekonomi secara umumnya.

Seterusnya, kajian berkenaan industri getah di Tanah Melayu secara umumnya turut disentuh oleh J. H. Drabble dalam tulisannya iaitu 'Investment in the Rubber Industry in Malaya C. 1900-1922'.³ Beliau menyatakan penglibatan orang Cina secara langsung dalam sektor perindustrian getah sama ada secara individu mahupun kerjasama rakan kongsi. Selain orang Eropah, orang Cina merupakan bangsa teramai menguasai sektor perladangan getah yang wujud di Tanah Melayu berbanding orang Melayu dan India. Selain itu, dalam 'The Plantation Rubber Industry in Malaya up to 1922',⁴ Drabble turut menyatakan orang Cina telah terlibat dalam sektor pertanian tanaman singkat seperti penanaman ubi kayu pada awalnya. Apabila getah diperkenalkan, orang Cina dalam masa yang singkat terus bertukar kepada penanaman getah. Namun Drabble banyak membincangkan aktiviti pertanian getah di Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu berbanding menyentuh secara terperinci aktiviti orang Cina di Kedah. Manakala penglibatan orang Cina sebagai buruh yang bekerja dalam sektor perladangan getah telah dibincangkan oleh Jim Hagan dan Andrew Wells dalam 'The British and rubber in Malaya, c 1890–1940'.⁵ Pada awalnya pengambilan buruh dijalankan melalui ejen-ejen yang dilantik oleh pihak British. Namun sistem ini kurang berkesan dan akhirnya pihak British mendapatkan buruh yang murah dengan menggalakkan kemasukan buruh dari luar secara beramai-ramai. Secara tidak langsung ramai orang Cina dari negara China berhijrah ke Tanah Melayu, lebih-lebih lagi pihak British telah melantik penyelia berbangsa Cina dalam hal pengambilan buruh getah.

Sektor perladangan getah merupakan salah satu penyumbang hasil pendapatan yang utama bagi negeri Kedah selepas tanaman padi dan ubi kayu. Kesesuaian tanah, iklim dan bentuk muka bumi sangat membantu sektor ekonomi berasaskan penanaman getah. Selepas tanaman getah berkembang pesat di Negeri-Negeri Melayu Bersekutu (NNMB), getah kemudiannya telah ditanam di Negeri-Negeri Melayu Tidak Bersekutu (NNMTB) seperti Johor, Kedah dan Kelantan. Kemerosotan tanaman ubi kayu menjadi faktor kepada perkembangan kegiatan tanaman getah khususnya di kawasan selatan Kedah. Perkembangan pesat sektor getah telah mendorong para pelabur dari Pulau Pinang terutamanya orang Cina untuk beralih arah dengan melakukan pelaburan dalam tanaman getah bagi menggantikan ubi kayu. Pada awal abad ke-20, permintaan terhadap getah meningkat sehingga wujud persaingan antara pelabur bagi mengusahakan ladang getah. Para pelabur Eropah dan orang Cina mula menanam modal dalam sektor perladangan getah. Kajian tekstual digunakan dengan metode pengumpulan data bersumberkan dokumen dan

surat berkaitan yang melibatkan sumber sekunder seperti laporan tahunan bagi negeri Kedah sepanjang kajian iaitu bermula 1909 hingga 1941 serta sumber primer yang lainnya. Dalam usaha mengumpulkan data, kajian perpustakaan turut digunakan iaitu dengan melakukan kajian di Arkib Negara Malaysia. Analisis data turut bagi memperjelas peranan orang Cina dalam sektor perladangan getah seperti peranan awal dalam sektor getah, jumlah kawasan pemilikan ladang, buruh Cina yang terlibat serta persatuan getah Cina yang ditubuhkan. Sehubungan itu, kajian ini membincangkan dan menganalisis peranan dan sumbangan utama orang Cina dalam perkembangan sektor getah secara khusus di Kedah dari tahun 1909 sehingga 1941.

Peranan Awal Orang Cina Dalam Perladangan Getah

Perjanjian Bangkok pada tahun 1909 antara Siam dan British telah mengikatkan negeri-negeri di utara Tanah Melayu seperti Kedah di bawah British secara rasmi. Langkah awal British bagi menguatkan penguasaan ke atas Kedah adalah dengan menempatkan seorang pegawai berstatus Penasihat British yang berperanan menasihati kerajaan Kedah dalam pelbagai aspek pentadbiran dan kegiatan ekonomi.⁶ Dengan masuknya campurtangan British secara rasmi di Kedah pada 1909, kegiatan penanaman Getah mula di bawa masuk ke negeri tersebut. Pada awalnya, kegiatan penanaman getah bukanlah penanaman jenis tradisional yang diusahakan masyarakat Melayu ketika itu kerana masyarakat Melayu mengusahakan penanaman padi dan ubi kayu.⁷ Polisi kerajaan British yang menggalakkan kemasukan pelabur luar ke Kedah menjadikan banyak tanah diteroka bagi tujuan perladangan getah menyebabkan penanaman getah dilaksanakan secara besar-besaran.⁸ Terdapat dua kumpulan awal dilihat mengambil peluang untuk mendominasi sektor perladangan getah.⁹ Kumpulan pertama terdiri daripada pemodal Eropah yang memiliki syarikat-syarikat besar manakala kumpulan kedua merupakan pihak persendirian yang terdiri daripada pemodal berbangsa Cina.¹⁰ Mereka merupakan orang Cina memiliki kerakyatan British dan sudah lama menetap di Negeri-negeri Selat (NNS).¹¹ Keadaan ini menyebabkan ramai orang Cina terutamanya pemodal Cina dari Pulau Pinang terlibat dengan sektor perladangan getah di Kedah.

Hasilnya, Orang Cina begitu mendominasi dengan pembukaan ladang getah yang wujud di dua buah daerah di Kedah iaitu di Kuala Muda dan Kulim.¹² Kuala Muda dan Kulim termasuk dalam bahagian Kedah selatan. Ini kerana Kuala Muda dan Kulim berdekatan dengan Pulau Pinang yang menjadi pusat perdagangan ketika itu. Faktor lokasi yang berhampiran antara Kuala Muda dan Kulim dengan Pulau Pinang menyebabkan ramai tauke Cina telah melakukan pelaburan bagi membuka ladang getah di dua daerah tersebut.¹³ Dalam tempoh 1909-1910 sahaja, terdapat lima buah ladang getah yang dibuka di daerah Kuala Muda iaitu di Pinang Tunggal, Sungai Pasir, Sidam, Sungai Petani dan Semiling.¹⁴ Sementara itu, di daerah Kulim pula terdapat

tiga buah ladang getah iaitu Kelong Lama, Kelong Baru dan Sungai Seluang. Kuala Muda menjadi kawasan yang paling banyak ditanam getah terutamanya pada tahun 1909. Sebagai contoh, penglibatan orang Cina pada tahun 1910 di mana berlakunya pembukaan ladang getah seperti di daerah Kuala Muda dan Kulim dinyatakan di dalam jadual berikut.¹⁵

Jadual 1.0: Pembukaan Ladang Getah di Kedah oleh Orang Cina, 1909-1910

Daerah	Kawasan	Ladang	Pemilik
Kuala Muda	Pinang Tunggal Sungai Pasir Sidam Sungai Petani Semiling	Kwong Ho Ah Kwong Ho Ah Ban Joo Cheang Ban Heap Huat Bukit Karong	Goon Yen & Friend Fook Peng Koh Sin Khoo & Co. Khoo Ewe Bee & Co. Chong Boon Hean & Co.
Kulim	Kelong lama Kelong Baru Sungai Seluang	Batu Estate Jubilee Sungai Seluang	Lim Eow Hong Lim Eow Hong Tan The Huat

Sumber: C. O. 716/1, The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government for the Year 1327 A. H. (23rd January 1909-12th January 1910), hlm. 26-27.

Jadual 1.0 menunjukkan jumlah ladang getah yang telah dibuka pada peringkat awal sepanjang tahun 1909 hingga 1910. Pada awalnya, pembukaan ladang masih berskala kecil. Pembukaan tanah ladang tersebut adalah hasil persetujuan orang Cina terhadap syarat-syarat yang terkandung dalam Enakmen Tanah 1324 Hijrah (1906) yang menjelaskan kontrak antara rakyat asing dan kerajaan Kedah.¹⁶ Dalam pemilikan tanah getah ini, pemilik akan memperoleh surat yang dikenali sebagai 'surat putus'.¹⁷ Di dalam surat tersebut mengandungi segala maklumat seperti nombor surat pemilik, keluasan tanah dan lain-lain. Surat putus menjadi rujukan penting, apabila berlakunya urusan lelongan tanah.¹⁸

Berdasarkan jadual tersebut juga, beberapa tauke Cina telah membuka lebih daripada satu ladang getah seperti Lim Eow Hong yang membuka dua ladang di Kulim. Pembukaan ladang getah bergantung kepada kekosongan kawasan yang sesuai untuk penanaman getah. Selain itu, pemilik Cina mempunyai modal yang besar untuk mengusahakan perladangan getah.¹⁹ Mereka yang dapat membuka lebih dari satu ladang kebiasaannya mendapat bantuan kewangan daripada agensi kewangan dari Pulau Pinang bagi memulakan perusahaan tersebut. Selain mengusahakan getah, mereka turut terlibat dalam bidang pertanian yang lain seperti ubi kayu. Tujuannya adalah untuk mengaut keuntungan sebanyak yang mungkin dari hasil pertanian dan bukan bergantung semata-mata dengan getah sahaja.²⁰ Seorang pegawai

British telah mencatat situasi ini pada tahun 1909 dengan menyatakan:

*Whilst, however Kedah is politically an independent state under the suzerainty of Siam, commercially it is a more independency of Penang. Every dollar of capital invested in it has come from Penang and all its Chinese traders are connected with Penang Firm.*²¹

Selain orang Cina yang mula terlibat dengan perladangan getah, terdapat juga syarikat dari luar Kedah yang turut mengusahakan perladangan getah. Dari sudut bilangan dan keluasan ladang getah, operasi yang dikendalikan oleh syarikat-syarikat tersebut merangkumi lebih separuh daripada ladang getah yang ada di seluruh Kedah selain yang diusahakan oleh orang Cina di daerah Kuala Muda dan Kulim. Antara syarikat luar yang terlibat termasuklah syarikat dari London, Shanghai, Singapura dan Pulau Pinang. Ini adalah hasil pelaburan antara Kedah dengan pelabur luar yang memberikan pulangan keuntungan dalam sektor ekonomi.²² Perkembangan tersebut telah meletakkan hasil penanaman getah sebagai penyumbang kedua terbesar hasil pendapatan negeri selepas padi pada tahun 1909. Perkembangan penanaman getah juga selaras dengan tindakan British untuk memajukan sektor perladangan getah di Kedah.²³

Orang Cina sebagai Pengusaha Ladang Getah

Pada awal pengenalan tanaman getah di Kedah, kebanyakan tanaman getah diusahakan secara kecil-kecilan di bawah 10 ekar kerana konsesi-konsesi dan pajakan getah masih belum dibuka secara meluas. Setelah konsesi dan pajakan getah dibuka, jumlah pembukaan ladang getah yang diusahakan terutamanya oleh orang Cina bertambah dari tahun ke tahun. Situasi tersebut turut disumbang oleh permintaan yang tinggi terhadap getah oleh negara-negara luar terutamanya di Eropah dan Amerika Syarikat. Tambahan pula, selepas tahun 1910, Sultan Abdul Hamid telah mula membuka peluang kepada pihak yang berminat untuk membuka ladang terutamanya melalui pajakan getah.²⁴ Kerancangan permintaan getah didapati telah menyumbang peratusan yang tinggi kepada hasil pendapatan negeri Kedah. Sejak itu, permohonan daripada para pelabur untuk terlibat dalam pajakan getah begitu memberangsangkan terutamanya dari pelabur dari Pulau Pinang.²⁵

Peningkatan pembukaan ladang getah di Kedah dapat dilihat bermula dari tahun 1910 hingga tahun 1914.²⁶ Perkembangan ini berdasarkan Jadual 1.1 menunjukkan berlakunya pertambahan tauke-tauke Cina yang telah membuka ladang getah di beberapa daerah di Kedah.

Kulim	Kelang Lama Karangan Sungai Ular - - - - - - - - - - -	Kelang Baharu Karangan Yin Kee Padang Cina Karangan Sungai Burong Pokok Lada Teluk Wong Khoo Teng Kheh Low Bung Yee Tan Taik Huat Khoo Soo Yee	Lim Eow Hong Ho Kim Tek Cheung Siew Yin Lim Yeow Hong Ho Tong Won Ng Pak Hooi Tauke Ngho Ho Leong Khoo Teng Kheh Low Bung Yee Tan Taik Huat Khoo Soo Yee
Bandar Bharu ²⁹	- - - - - - - - - - - - -	Bukit Tebuan Sungai Kechil Paya Dahanan Lubo Buntar Beng Kee Chin Ting Sing Tek Seng, Mahang Kwong Loon Goo Ban Sooi Chan Chip The Heng Moi Lomo Bukit Heng Mey	Tan Lo Heang Tan Lo Heang Ng Ah Tuan Ng Ah Joo Quah Beng Kee Gow Chong Sing Lo Ah Kong Leong Lok Heng Tan Chong Keat Lim Teng Soo Heng Moi Quah Beng Kee Heng Mey

Sumber: Disesuaikan daripada Kedah Annual Report 1910-1914.

Jadual 1.1 menunjukkan beberapa daerah yang aktif dengan penglibatan orang Cina dalam mengusahakan perladangan getah dari tahun 1910-1914. Walau bagaimanapun, tidak dinyatakan secara lengkap tauke dan pemilik ladang tersebut sama ada mempunyai syarikat persendirian atau datang dari luar Kedah. Terdapat juga ladang-ladang getah di daerah Kuala Muda, Kulim dan Bandar Bharu yang tidak dinyatakan secara terperinci berada di kawasan mana di dalam daerah-daerah tersebut. Berdasarkan jadual dapat dilihat pembukaan ladang getah kebanyakan tertumpu di kawasan selatan Kedah yang merangkumi daerah Kuala Muda, Kulim dan Bandar Bahru. Sepanjang tahun 1910 hingga 1914, direkodkan pemilik ladang getah Cina membuka tanah ladang getah dengan keluasan tanah 10 hingga 15 ekar. Pembukaan ladang-ladang getah secara besar-besaran di Kedah dalam tempoh tersebut disebabkan pemerintah telah membuka ruang pajakan, selain dari permintaan dalam pasaran yang tinggi terhadap getah ketika itu.³⁰

Selain itu, wujud juga perbezaan di antara pengusaha getah Cina dan Eropah dari sudut bilangan ladang dalam tempoh 1909-1914. Jadual 1.1 menunjukkan Kuala Muda merupakan daerah terbanyak dari jumlah ladang getah yang wujud di Kedah. Orang Cina memiliki sebanyak 29 buah ladang manakala peladang British hanya memiliki sebanyak 22 buah ladang

sahaja. Sebagai contoh ladang getah yang diusahakan oleh orang Cina seperti Ladang Bukit Karang dan ladang Ban Heap Whatt yang dimiliki oleh Lim Boon How di daerah Kuala Muda merujuk kepada jadual 1.1.³¹ Ladang Bukit Karang telah diuruskan oleh Lim Teng Seang berkeluasan 1,873 ekar dan dibahagikan kepada beberapa tanaman. Seluas 150 ekar telah diperuntukkan untuk penanaman getah sebagai tanaman utama. Manakala selebihnya adalah bahagian-bahagian yang lain digunakan untuk tanaman lain seperti ubi kayu, kelapa dan sebagainya.³² Manakala peladang British mengusahakan ladang getah di Sungai Batu. Ladang tersebut berada di bawah syarikat Sungai Batu Plantation Co. dan diuruskan oleh H. B. Legget, J. J. P. Davies dan E. J. Currie.³³ Ini menunjukkan bahawa orang Cina telah mengambil peluang dengan segera dalam mengusahakan perladangan getah.

Jumlah ladang getah yang dibuka oleh orang Cina di Kulim tidak sebanyak di daerah Kuala Muda. Dalam tempoh 1910 hingga 1914, daripada keseluruhan 26 buah ladang getah dibuka di Kulim, hanya 12 buah ladang sahaja yang dimiliki oleh orang Cina seperti dalam jadual 1.1. Contohnya, ladang Padang Cina yang dimiliki oleh Lim Yeow Hong dan diuruskan oleh Chua Peng Heok. Selebihnya ialah ladang yang dimiliki oleh British, Melayu dan India. Dengan keluasan tanah 1,400 ekar, tanaman getah lebih diutamakan jika dibandingkan tanaman lain.³⁴ Bilangan pembukaan ladang getah terus meningkat di Kedah setelah pembabitan ramai peladang Cina dalam tempoh 1915 hingga 1916. Dalam tempoh tersebut didapati daerah Kuala Muda mengungguli kedudukan pembukaan ladang yang terbanyak oleh orang Cina.³⁵ Buktinya, daripada 56 ladang getah yang dibuka, 34 daripadanya dimiliki oleh orang Cina. Selebihnya pula adalah dimiliki oleh pihak British, orang Melayu dan India.³⁶ Seperti tahun-tahun sebelumnya daerah Kulim antara daerah kedua yang mempunyai ramai orang Cina yang menjadi pemilik ladang. Ini dapat dibuktikan pada tahun 1915 dan 1916 di mana sebanyak 34 buah ladang telah dibuka dan 31 daripadanya diusahakan oleh orang Cina. Kedua-dua daerah ini menunjukkan peningkatan dalam pemilikan ladang getah oleh orang Cina.

Daerah-daerah lain seperti Langkawi dan Kubang Pasu turut mengalami peningkatan pemilikan ladang getah dalam kalangan orang Cina sepanjang tahun 1910-1914. Sementara itu, hanya daerah Kota Setar sahaja tidak mengalami perubahan dari segi jumlah pemilikan ladang getah yang dibuka oleh orang Cina apabila hanya sebuah ladang sahaja yang dimiliki oleh orang Cina. Ini kerana Kota Setar merupakan tempat terletaknya pusat pentadbiran Kedah dan perdagangan iaitu Alor Setar, justeru orang Cina yang tinggal di kawasan tersebut terlibat dalam kegiatan ekonomi lain seperti perniagaan runcit. Selain itu, masih banyak tanah yang belum diteroka di daerah lainnya. Bagi kawasan utara Kedah, perkembangan pemberian tanah tidak serancak di selatan Kedah di mana kerajaan lebih banyak memberi tumpuan terhadap selatan Kedah terutamanya pada tahun 1914 dan 1915.³⁷ Ini kerana kawasan selatan Kedah yang hampir dengan Pulau Pinang sebagai

pusat kegiatan perekonomian berbanding bahagian utara Kedah.

Sehingga tahun 1930, bilangan orang Cina yang terlibat mengusahakan getah semakin meningkat. Berikut merupakan jadua perbandingan yang menunjukkan contoh bilangan pemilik ladang getah pada tahun 1930 mengikut bangsa yang terdapat di Kedah.

Jadual 1.2: Jumlah Ladang Getah yang Diusahakan Mengikut Bangsa di Kedah Pada Tahun 1930

Bangsa	Jumlah Ladang
Eropah	89
Cina	146
India	3
Melayu	12

Sumber: X. A. Wu, 'Chinese Family Business Network in the Making of a Malay State: Kedah and the Region c. 1882–1941', hlm. 269.

Jadual 1.2 menunjukkan jumlah ladang getah yang diusahakan mengikut bangsa di Kedah pada tahun 1930 yang terdiri daripada orang Eropah, Cina, India dan Melayu. Berdasarkan jadual 1.3, wujud perbezaan ketara bagi jumlah pemilikan ladang yang diusahakan mengikut bangsa. Contohnya, orang Eropah memiliki 89 buah ladang, Cina sebanyak 146 buah ladang, India pula hanya memiliki tiga buah ladang dan orang Melayu memiliki 12 buah ladang. Orang Cina telah mengambil peluang yang diberikan oleh British. Manakala orang Eropah pula mengambil peluang pelaburan untuk sektor ekonomi getah di Kedah dan telah meletakkan sektor ini di bawah kawalan mereka iaitu sebagai sektor perdagangan moden. Corak agihan bangsa yang telah dilaksanakan oleh British telah menyebabkan wujudnya jurang ekonomi dan dualisme³⁸ ekonomi dalam masyarakat di Kedah. Pihak British menjalankan dasar pecah dan perintah dalam agihan sektor ekonomi dengan meminggirkan masyarakat tempatan dalam sektor ekonomi. Kesannya hanya terdapat 12 buah ladang sahaja yang berpeluang diusahakan pada tahun 1930 oleh orang Melayu manakala orang India pula hanya berpeluang mengusahakan tiga buah ladang sahaja.³⁹ Selain itu, ramai pemodal-pemodal besar dari Pulau Pinang yang terdiri dari orang Cina memberikan modal pinjaman kepada orang Cina untuk terlibat dalam sektor perladangan getah. Kesannya, ramai orang Cina dan Eropah lebih dominan dalam sektor perladangan getah.

Jadual 1.3 pula menunjukkan pemilikan ladang getah melebihi 100 ekar oleh orang Cina berasaskan daerah di Kedah pada tahun 1932.

Jadual 1.3: Pemilikan Ladang Getah Oleh Orang Cina Mengikut Daerah yang Berkeluasan Lebih daripada 100 Ekar Pada Tahun 1932

Daerah	Pemilik Ladang
Kuala Muda	Ban Heng Lee Hong Soon Lim Boon Haw Senh Moh Chan Seng Kee Seng Joo Chan Thye Hong Lim Ah Teng Yam Sang
Kulim	Boon Seng Khoo Ah Fan & Khoo Ah Lean Lim Boon How Lim Ah Hai, Tai Kai Meng & Tan Choo Cheang Lim Chye Tian, Yee Who & Yee Lim Loo Ah Man & Tan Ah Wang Lim Ah Teng Neoh Kia Loon Tan Tye Eng Eow Pek Hong
Kota Setar	Tong Aik Wong Mah Too
Kubang Pasu	Eng Wan Lim Boon Haw Lim Thye Cheong
Bandar Bharu	Chong Seng Wan Chew Sik Lam Heng Heng Dee, Koo Ah Jang & Khoo Kee Pang Kooi Ah Yah Loke Main Tai Ng. Ah Juat Soo Kia Leong Tan Tye Eng

Sumber: SUK. K. 1404/1351, Statistic Relating to Ownership of Rubber Lands of 100 Acres and Over, 9 August 1932. Lihat juga, SUK. K. 3025/1351, Malaya Rubber Statistic Handbook, 1932.

Pada tahun 1932, hanya beberapa daerah sahaja yang aktif dalam pemilikan ladang getah berkeluasan lebih daripada 100 ekar. Antaranya, Kuala Muda, Kubang Pasu, Kulim, Kota Star dan Bandar Bharu. Ini kerana terdapat banyak kawasan yang tidak diterokai di daerah-daerah tersebut.⁴⁰ Pada tahun 1932, Kulim mencatatkan seramai 10 orang Cina yang memiliki lebih 100 ekar ladang getah. Kulim mencatatkan bilangan saiz ladang getah yang luas kerana sejak tahun 1909 lagi telah wujud ladang getah yang banyak di daerah

tersebut. Seterusnya, Kuala Muda berada di kedudukan kedua yang mempunyai pemilikan seramai sembilan orang Cina. Bandar Bharu pula adalah seramai lima orang Cina sahaja. Sementara itu, Kubang Pasu dan Kota Setar antara kawasan paling rendah pemilikan ladang getah lebih daripada 100 ekar untuk tahun 1932 yang mana masing-masing mempunyai tiga orang dan dua orang tauke sahaja.

Selain itu, terdapat juga pemilik-pemilik ladang getah dalam kalangan orang Cina tidak disenaraikan dalam Jadual 1.3 kerana gagal mengikuti syarat-syarat dan gagal dalam permohonan untuk mengusahakan ladang getah.⁴¹ Kegagalan ini juga disebabkan terdapat ladang getah yang dimiliki oleh pemilik yang sama. Contohnya, Lim Boon How telah mengusahakan ladang di tiga daerah iaitu Kulim, Kuala Muda dan Kubang Pasu. Seterusnya, pada tahun 1930-an, berlaku lambakan permohonan bagi mengusahakan tanah getah, namun keutamaan diberikan kepada mereka yang benar-benar patuh terhadap syarat yang telah ditetapkan. Misalnya, dalam aspek pembayaran, pemilik ladang perlu menyelesaikan bayaran yang ditetapkan mengikut tempoh-tempoh tertentu. Hakikatnya, jumlah keseluruhan keluasan tanah yang telah dipohon oleh pengusaha getah pada tahun 1932 adalah seluas 234,133 ekar.⁴²

Perkembangan perusahaan getah memperlihatkan Kedah antara negeri yang aktif dalam perladangan getah dalam kalangan NNMTB. Dalam tempoh sehingga 1931-1932, jumlah pembukaan ladang getah di Kedah mengalami peningkatan dalam kalangan NNMTB merujuk jadual berikut.

Jadual 1.4: Bilangan Pemilikan Ladang Getah di Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu (NNMTB), 1931-1932 (100 ekar ke atas)

Negeri	Eropah		Cina		Melayu		India	
	Bil.	Ekar	Bil.	Ekar	Bil.	Ekar	Bil.	Ekar
Johor	116	253,506	351	145,477	14	2,884	52	14,390
Kedah	87	152,125	154	54,069	9	1,697	37	5,885
Perlis	-	-	1	540	-	-	1	821
Kelantan	32	27,958	10	2,349	5	1,542	-	-
Terengganu	2	4,617	-	-	-	-	-	-

Sumber: SUK. K. 3025/1351, Malaya Rubber Statistic Handbook, 1932.

Jadual 1.4 menunjukkan pemilikan ladang getah di NNMTB meliputi negeri Johor, Perlis, Kelantan, Terengganu dan Kedah mengikut bangsa dalam tempoh 1931 dan 1932. Berdasarkan jadual 1.4, ladang getah dimiliki oleh pelbagai bangsa iaitu bangsa Eropah, Cina, Melayu dan India. Penglibatan kesemua bangsa ini menjadikan kegiatan perladangan getah semakin rancak seiring dengan permintaan tinggi terhadap getah dalam psaran dunia.⁴³ Jika diteliti jadual 1.4, orang Cina memiliki ladang getah dengan keluasan lebih

daripada 100 ekar berbanding pemilikan ladang getah yang dimiliki orang Melayu dan bangsa lain sangat sedikit.⁴⁴ Sebagai contoh jumlah orang Cina yang terlibat ialah seramai 154 orang dengan keluasan tanah yang diusahakan ialah seluas 54,069 ekar ladang getah manakala orang Melayu hanya seramai sembilan orang yang terlibat dengan keluasan sebanyak 1,697 ekar sahaja. Situasi ini membuktikan bahawa orang Cina adalah bangsa yang paling aktif terlibat dalam perladangan getah berbanding bangsa lain, bukan sahaja di Kedah, malah di NNMTB lain. Faktor paling utama adalah orang Cina mendapat sokongan dari British selain kemudahan modal dalam mana-mana NNMTB juga antara faktor yang menyebabkan orang Cina dengan mudah menjalankan perusahaan ladang getah ini.

Dalam tempoh 1931 hingga 1932 turut menyaksikan orang Eropah menduduki tangga kedua iaitu seramai 87 orang yang terlibat mengusahakan seluas 152,125 ekar ladang getah. Walaupun bilangan orang Eropah yang mengusahakan kegiatan ini adalah kurang daripada orang Cina, namun jumlah pemilikan tanah ladang yang diusahakan oleh mereka jauh lebih luas daripada ladang getah orang Cina. Misalnya, J. Purdy yang mengusahakan tanah ladang berkeluasan 960 relung, manakala G. B. Cerruti sebanyak 860 relung dan C. Schierning pula mengusahakan getah berkeluasan 1,000 relung. Selain itu, dari aspek tenaga buruh pula, ketiga-tiga pemilik ladang ini menggunakan tenaga buruh Cina yang ramai.⁴⁵

Secara keseluruhannya, bilangan pengusaha ladang getah di Kedah pada tahun 1931 hingga 1932 ialah seramai 287 orang dengan jumlah keseluruhan ladang yang diusahakan seluas 213,776 ekar. Walau bagaimanapun, perkembangan sektor perladangan getah di Kedah masih di belakang negeri Johor. Negeri Johor merupakan negeri yang paling tinggi pembabitan orang Eropah, Cina, Melayu dan India dalam sektor perladangan getah. Selain itu, pembukaan tanah ladang di Johor lebih luas berbanding NNMTB yang lain. Orang Cina menduduki tangga pertama dari segi pemilikan dalam perusahaan getah di Johor iaitu seramai 351 orang pemilik ladang dan telah membuka tanah seluas 145,477 ekar. Manakala orang Eropah berada di tangga kedua iaitu seramai 116 orang dan memiliki keluasan tanah ladang seluas 253,506 ekar. Jadual 1.4 menunjukkan persamaan antara Kedah dan Johor di mana pemilikan tanah ladang masih di tangan orang Eropah berbanding dengan orang Cina yang mencatatkan bilangan pengusaha lebih ramai. Ini kerana keluasan negeri Kedah lebih kecil berbanding negeri Johor. Selain itu, kedudukan Johor berdekatan dengan Singapura yang menjadi pusat perdagangan bagi NNS menyebabkan ramai bangsa yang terlibat dalam sektor perladangan getah berbanding Kedah.⁴⁶

Buruh Dan Persatuan Getah Cina

Buruh merupakan aspek penting dalam menggerakkan sesuatu kegiatan ekonomi bagi mendapatkan hasil. Oleh itu, dalam kegiatan penanaman getah, golongan buruh Cina telah menyumbang tenaga dalam perkembangan getah. Buruh-buruh Cina yang dibawa masuk ke Kedah tidak dikenakan sebarang bayaran berupa bentuk caj buruh dan sekiranya mereka ingin terlibat dalam kegiatan ekonomi lain atau pergi ke tempat lain, mereka dibenarkan dengan syarat menghantar notis satu bulan terlebih awal. Ini kerana pihak British ingin menggalakkan buruh Cina masuk bekerja di negeri Kedah. Selain itu, setiap buruh yang bekerja di mana-mana ladang di Kedah dikawal selia dan direkodkan.⁴⁷ Dianggarkan pada tahun 1917, terdapat seramai 55,200 buruh yang bekerja di ladang getah di Negeri-negeri Melayu (NNM).⁴⁸

Buruh Cina berada di bawah kawalan Pelindung Orang Cina (Protector of Chinese) atau Inspektor Buruh Cina. Lazimnya, jawatan ini disandang oleh pegawai British. Walau bagaimanapun, terdapat juga orang Cina dilantik memegang jawatan tersebut. Sebagai contoh, pada tahun 1939, Encik Lee Thean Hin dilantik memegang jawatan tersebut bermula 21 Februari 1939. Beliau berperanan melakukan pemeriksaan di tempat-tempat kerja buruh dan melindungi buruh Cina. Selain itu, satu akta di bawah Seksyen 45 Kod Buruh turut diwujudkan bagi mengatasi masalah dalam kalangan buruh.⁴⁹ Menurut laporan buruh pada tahun 1940 di Kedah, kebanyakan orang Cina terlibat dalam pekerjaan di ladang, lombong, kilang padi, tanaman ubi kayu, kilang dan lain-lain.⁵⁰ Tumpuan buruh Cina pada peringkat awal adalah di beberapa negeri di semenanjung Tanah Melayu iaitu Johor, Kedah dan Kelantan.⁵¹ Mereka ini kebanyakannya terlibat dalam perniagaan sesama bangsa sendiri. Kebanyakan buruh Cina yang terlibat dalam penanaman getah berasal dari daerah Kwantung di selatan negara China.⁵²

Buruh Cina tidak semestinya berkhidmat dengan majikan Cina malah terdapat di antara mereka yang turut bekerja dengan pihak British. Sebagai contoh pada tahun 1940, terdapat 650 orang buruh Cina yang bekerja dengan pengusaha ladang getah di Kedah iaitu di ladang R.A.F. Aerodrome.⁵³ Pihak kerajaan turut memberi perhatian kepada kebajikan buruh bagi memastikan tidak berlaku penindasan terhadap mereka. Kenyataan ini dapat dibuktikan berdasarkan surat oleh Setiausaha Kerajaan Kedah kepada Penjaga Cina (Protector of Chinese) pada tahun 1941. Dalam surat tersebut, Penjaga Cina menyatakan sekiranya terdapat buruh Cina atau India yang bekerja di mana-mana sahaja, segala laporan mengenai mereka perlu diambil seperti bayaran gaji lambat, keadaan tempat kerja dan lain-lain. Segala isu tersebut harus diambil tindakan segera bagi memastikan tiada masalah yang lebih besar berlaku di tempat kerja.⁵⁴

Seterusnya, perkembangan sektor perladangan getah menyaksikan penglibatan ramai orang Cina di Kedah sehingga membawa kepada penubuhan

Chinese Rubber Dealers Association Kedah. Penubuhan persatuan ini adalah tertakluk di bawah Seksyen 6, Enakmen 17, 1919.⁵⁵ Berdasarkan enakmen ini, setiap peniaga getah berlesen dan menetap di Kedah adalah layak dipilih sebagai anggota persatuan dan perlu mematuhi peraturan yang ditetapkan. Kebiasaannya, pemilik ladang getah berlesen melakukan permohonan untuk menubuhkan persatuan mengikut daerah masing-masing. Antara kawasan yang terlibat dalam penubuhan persatuan ini ialah Sungai Petani, Bandar Bharu, Kuala Nerang, Changlun, Jitra, Kepala Batas dan lain-lain.⁵⁶ Objektif penubuhan persatuan ini adalah bertujuan untuk:

- i Memfokuskan kepentingan ahli persatuan mengenai harga pasaran getah yang dinyatakan oleh pihak kolonial.
- ii Menggalakkan hubungan sosial antara ahli dan mewujudkan saling membantu dalam kalangan ahli persatuan.

Menerusi objektif pertama, penubuhan persatuan berkait rapat dengan keprihatinan orang Cina kepada kelompok peniaga mereka dalam memastikan setiap maklumat mengenai harga pasaran getah dihebahkan dengan mudah. Malah tujuan persatuan juga sebenarnya ingin memperoleh harga yang lebih stabil dalam pasaran dan semestinya mahukan pulangan keuntungan kepada ahli mereka.⁵⁷ Sebagai contoh, pada tahun 1927, persatuan ini telah dianggotai seramai 28 orang ahli dari pelbagai kawasan di Kedah. Berikut merupakan senarai ahli jawatankuasa dalam persatuan:

Jadual 1.5: Senarai Ahli Jawatankuasa *Chinese Rubber Dealers Association* Pada Tahun 1927

Nama Ahli	Jawatan	Kawasan
Encik Paw Gim Chuan	Setiausaha	Pekan Cina, Alor Setar
Encik Tan Eng Soo	Penolong Setiausaha	Pangkalan Kapal, Alor Setar
Encik Lee Boon Ong	Presiden	Pekan Melayu, Alor Setar
Encik Lee Hong Meh	Naib Presiden	Pekan Langgar, Langgar
Encik Oay Siong Joo	Bendahari	Pekan Cina, Alor Setar
Encik Ooi Heng Choong	Penolong Bendahari	Pekan Cina, Alor Setar
Encik Ong Ewe Peng	Ketua Audit	Kepala Batas, Alor Setar
Encik Toeh Lye Chor	Penolong Audit	Pendang, Kedah
Encik Saw Boon Pian	Jawatankuasa	Pokok Sena, Kedah
Encik Tan Cheng Ban	Jawatankuasa	Pekan Melayu, Alor Setar
Encik Teoh Kow Siak	Jawatankuasa	Pendang, Kedah
Encik Lee In Bway	Jawatankuasa	Pendang, Kedah
Encik Tang Eng Khuan	Jawatankuasa	Pangkalan Kapal, Alor Setar
Encik Teoh Keat	Jawatankuasa	Tanah Merah, Kedah
Encik Cheong See Ho	Jawatankuasa	Changlun, Kedah
Encik Cheong Kheng Liat	Jawatankuasa	Kepala Batas, Alor Setar
Encik Lee Taik Beow	Jawatankuasa	Jitra, Kedah
Encik Tan Chan	Jawatankuasa	Jitra, Kedah
Encik Chong Boon Hian	Jawatankuasa	Kuala Nerang, Kedah
Encik Teo Boon Choo	Jawatankuasa	Kuala Nerang, Kedah

Encik Hoo Ho Thiam	Ahli	Jitra, Kedah
Encik Yap Boon Peng	Ahli	Kepala Batas, Alor Setar
Encik Low Teng	Ahli	Pokok Sena, Kedah
Encik Lo Sin Guan	Ahli	Changlun, Kedah
Encik Chew Biow Taik	Ahli	Tanah Merah, Kedah
Encik Lee Taik Bway	Ahli	Tanjung Pauh, Kedah
Encik Toh Chay	Ahli	Pendang, Kedah
Encik Tan Huat Kor	Ahli	Langgar, Kedah

Sumber: SUK. K. 2199/1345, "Chinese Rubber Dealers Association Kedah".

Rujuk surat daripada pihak Pendaftar Pertubuhan, Sungai Petani yang bertarikh 15 Februari 1927.

Selain itu, fokus utama persatuan ini ingin menjaga kebajikan setiap ahli seperti mendapatkan lesen kelulusan dan sebagainya. Jadual 1.6 seterusnya memperlihatkan individu yang mendapat kelulusan daripada pihak kerajaan bagi ahli persatuan di daerah Kulim.

Jadual 1.6: Senarai Pemegang Lesen Menjual dan Membeli Getah bagi Daerah Kulim Pada Tahun 1932

Tempat	Nombor Lesen	Pemegang Lesen
Kulim	92	Leong Ah Yan & Lim Teng Kong
	93	Teo Ka Lin & Teo Ka Hock
	96	Heng Guan Hee, Tan Boon Huang & Chew Taik Lun
	98	Bong Kuan Teik
	3	Lim Soon Chin & Aun Chung Guan
	5	Tan Teng Pong
	7	Loo Khee Thean
	9	Tan Chin Moy
	Lunas	94
95		Tan Thye Eng
97		Yeap Sean
6		Soo Keah Boon
8		Soon Eng Kong
11		Tan Chye Kee
Padang Serai	99	Tan Ee Tan & Tan Teong Chin
	1	Yeoh Seng Hoe
	10	Tan Hye Heng
Junjong	91	Tan Teng Soon
	100	Salleh bin Mat Taib
	2	Tan Han Chuan
	4	Lim Soon Chin & Aun Cheng Guan
	12	Lim Ah Teng

Sumber: SUK. K. 515/1351, Minutes of Meeting of the Licensing Board Under the Rubber Supervision Enactment at Kulim. 11 Jun 1932.

Jadual 1.6 menunjukkan senarai lesen menjual dan membeli getah bagi daerah Kulim pada tahun 1932. Di dapati pemegang lesen berdaftar paling ramai dicatatkan di kawasan Kulim iaitu seramai lapan orang pemegang lesen. Hal ini disebabkan kawasan Kulim telah menjadi tumpuan peniaga-peniaga Cina sejak 1909 lagi. Selain itu, kegiatan perladangan getah yang aktif di kawasan Kulim turut memudahkan para peniaga berlesen untuk dalam membeli dan menjual semula hasil getah.⁵⁸ Sebagaimana yang dicatatkan dalam jadual 1.5 terdapat lebih kurang 10 orang pemilik ladang yang berkeluasan lebih daripada 100 ekar. Berdasarkan jadual 1.6 juga bilangan yang memperoleh lesen berniaga adalah terdiri daripada orang Cina berbanding orang Melayu di mana hanya mencatatkan seorang sahaja iaitu bagi kawasan Junjung. Jika dilihat kembali peranan dan penglibatan orang Cina dalam sektor getah, dapat disimpulkan bahawa peluang perniagaan dalam sektor ini banyak berpihak kepada orang Cina.

Kesan Perkembangan Ekonomi Getah Terhadap Kedah

Sejajar dengan perkembangan ekonomi dunia pada abad ke-20, Kedah turut menjalinkan hubungan dengan beberapa negara luar bagi dengan mengeksport produk ekonomi tempatan ke luar Kedah terutamanya hasil pertanian. Ini disebabkan hasil pertanian Kedah mendapat pasaran di negara-negara Barat seperti Eropah dan Amerika Syarikat.⁵⁹ Oleh itu, berdasarkan jadual yang disediakan menunjukkan beberapa pihak yang terlibat dalam kegiatan mengeksport hasil ekonomi Kedah terutamanya getah selain daripada padi, bijih timah.

Jadual 1.7: Negara-Negara Pengeksport Hasil Pertanian Kedah Abad ke-20

Negara	Jenis-Jenis Eksport
Negeri-Negeri Selat	Padi, beras, getah dan bijih timah
Eropah	Getah
Amerika	Getah
United Kingdom	Getah dan bijih timah
Negeri-Negeri Melayu Bersekutu	Padi, beras dan binatang ternakan (lembu)

Sumber: Annual Report on the Social and Economic Progress of the People of the State of Kedah for the Year 1356 A. H. (1937), hlm. 26.

Berdasarkan jadual 1.7, tanaman getah merupakan antara komoditi yang banyak dieksport ke luar Kedah berbanding hasil pertanian lain seperti padi, beras, bijih timah dan binatang ternakan. Ini menunjukkan penanaman

getah telah menjadi komoditi utama pertanian di Kedah berbanding padi, ubi kayu dan bijih timah. Kebangkitan pasaran bagi tanaman getah berlaku setelah campur tangan British dan kemasukan orang Cina ke Kedah. Sumbangan dan peranan mereka jelas membantu meningkatkan pendapatan negeri. Permintaan terhadap getah yang tinggi dalam pasaran dunia pada abad ke-20 disebabkan oleh penggunaan hasil getah dalam sektor pengangkutan dengan berkembangnya industri kenderaan di Amerika Syarikat. Selain itu, kenaikan harga getah dalam pasaran serta penawarannya pula kurang.⁶⁰

Penubuhan kilang-kilang padi oleh tauke-tauke Cina dan pembukaan lebih banyak ladang getah menunjukkan bahawa hasil padi dan getah mendapat permintaan yang tinggi dari kuasa luar. Pengaruh orang Cina di Kedah telah berjaya mengembangkan ekonomi dan menghasilkan pendapatan yang baik terhadap pendapatan negeri. Contohnya pengusaha seperti Lim Boon How, Choong Cheng Kean dan Lim Leng Cheak.⁶¹ Mereka terkenal dengan pembukaan kilang dan ladang getah di Kedah. Mereka juga merupakan tauke Cina yang mempunyai hubungan rapat dengan sultan. Sultan memberi kepercayaan kepada mereka untuk mengusahakan tanah di Kedah. Tauke-tauke Cina di Kedah adalah pemodal dan sebagai ejen dari Pulau Pinang yang menjalankan kegiatan ekonomi di negeri jiran.⁶²

Kesimpulan

Kesimpulannya, peranan orang Cina secara langsung dapat disaksikan sepanjang perkembangan ekonomi negeri Kedah pada abad ke-20. Penglibatan orang Cina berperanan sebagai pelabur dan pengusaha dalam mengembangkan sektor perladangan getah dari tahun 1909 hingga 1941. Walaupun sebelumnya orang Cina terlibat dalam sektor pertanian lain seperti ubi kayu dan beras, namun apabila getah mula diperkenalkan mulai tahun 1909, mereka pandai mengambil peluang dengan terus melibatkan diri dalam sektor perladangan getah. Ini menunjukkan bahawa orang Cina berani mengambil risiko dan bijak memanfaatkan peluang yang ada. Penglibatan ramai orang Cina dalam sektor penanaman getah disumbangkan oleh beberapa faktor seperti kemudahan pembiayaan modal dari pemodal-pemodal Cina Pulau Pinang, kemasukan buruh Cina secara percuma serta galakkan daripada British. Seterusnya, hasil pendapatan turut meningkat dengan banyaknya ladang getah yang dibuka. Kesemua ini disumbangkan oleh orang Cina yang memiliki ladang-ladang getah yang banyak selain permintaan pasaran dunia yang tinggi terhadap getah. Akhirnya, Kedah merupakan negeri kedua yang tertinggi dari segi penanaman getah dalam NNMTB selepas Johor. Berdasarkan data juga, bangsa yang mendominasi dalam sektor getah merupakan orang Cina, seterusnya komoditi getah menjadi satu hasil tanaman Kedah yang banyak dieksport ke seluruh dunia berbanding padi, ubi kayu, bijih timah dan binatang ternakan.

Nota Akhir

1. Barlow, C, Sisira Jayasuria & Suan Tan, C, 'The World Rubber Industry', New York: Routledge, 1994, hlm. 20.
2. Drabble, J. H., 1972. "Investment in the Rubber Industry in Malaya C. 1900-1922", *Journal of Southeast Asian Studies (JSEAS)*, 3 (2), 247-261.
3. Nurizwanfaizi Nordin, Ahmad Kamal Arifin Mohd Rus, "Perkembangan Pentadbiran Tanah Di Kedah, 1909-1917". *SEJARAH: Journal of the Department of History*, 2017, 22 (2), hlm. 100.
4. Drabble, J.H, The Plantation Rubber Industry in Malaya up to 1922, *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, Vol. 40, No. 1 (211) (JULY, 1967), pp. 52-77.
5. Hagan, J, dan Wells, A, "The British and rubber in Malaya, c1890-1940" dalam G. Patmore, J. Shields & N. Balnave (eds), *The Past is Before Us: Proceedings of the Ninth National Labour History Conference*, ASSLH, Business & Labour History Group, University of Sydney, Australia, pp. 143-150.
6. Ponniah, Sivarajan and Abd Aziz, Mohd Kasturi Nor (2014) *Peranan dan pengaruh Pesuruhjaya Tinggi British dalam perluasan pengaruh British di Kedah*. In: 23rd International Conference of Historians of Asia 2014 (IAHA2014), 23 - 27 August 2014, Alor Setar, Kedah, Malaysia.
7. Faridah Bte Mahaidin, "Sejarah Pekan Yan dari Segi Ekonomi dan Pelajaran", dalam Khoo Kay Kim, *Beberapa Aspek Sejarah Kedah*, Kuala Lumpur: Persatuan Sejarah Malaysia, 1983, hlm. 51.
8. C. O. 716/1, *The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government for the Year 1327 A. H*
9. Dobby, E. H. G., "The North Kedah Plain a Study in the Environment of Pioneering for Rice Cultivation", *Economic Geography*, 1951, 27 (4), hlm. 287.
10. Drabble, J. H., *Rubber in Malaya 1876-1922: The Genesis of the Industry*, Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1973, hlm. 5.
11. Ibid.
12. Ahmad Zaharuddin Sani Ahmad Sabri, *Sejarah Kedah Dua Millenia*, Sintok: Universiti Utara Malaysia, 2016, hlm. 194-195.
13. Drabble, J. H., "Investment in the Rubber Industry in Malaya C. 1900-1922", *Journal of Southeast Asian Studies (JSEAS)*, 1972, 3 (2), hlm. 253.
14. K. Nadaraja, *The Kuala Muda District: History of the Administrative Centres of Kota Kuala Muda & Sungai Petani 1905-1957*, Sintok: Universiti Utara Malaysia, 2016, hlm. 96-97. Lihat juga, Sharom Ahmat, *Tradition and Change in a Malay State: A Study of the*

- Economic and Political Development, 1878-1923, Monograph No. 12, Kuala Lumpur: Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society (MBRAS), 1984, hlm. 127.
15. Lian Kwen Fee dan Kon Keng We, "Chinese Enterprise in Colonial Malaya: The Case of Eu Tong Sen". *Journal of Southeast Asian Studies*, 2004, 35 (3), hlm. 415.
 16. C. O. 237/45217, Land Enactment for Kedah. Inclosure 3 dalam No. 1 Agreement.
 17. "Surat Putus" merupakan dokumen mutlak pemilikan tanah yang diperoleh daripada keputusan hakim dan sultan yang telah ditandatangani apabila berlakunya pertukaran hak milik tanah. Rujuk, C. O. 716. Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1327 A. H (23rd January 1909-12nd January 1910), hlm. 14-15.
 18. Ibid.
 19. Chandariah Rao, Bruce Ross-Larson & et.al, *Issues in Contemporary Malaysia*, Kuala Lumpur: Heinemann Educational Books (ASIA) LTD, 1977, hlm. 34.
 20. Ibid.
 21. Jabil Mapjabil, Noriah Yusof & Ahmad Tharmizzie Jusof, "Tranformasi Pembangunan Ekonomi di Negeri Kedah: Perspektif Historikal", *Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia Ke V (PERKEM V)*, Port Dickson, Negeri Sembilan, 15-17 Oktober 2010, hlm. 174. Lihat juga, Mohd Isa Othman, *Pengalaman Kedah dan Perlis: Zaman Penjajahan British*, Kuala Lumpur: Utusan Publication, 2001, hlm. 51.
 22. Sharom Ahmat, *Tradition and Change in a Malay State: A Study of the Economic and Political Development, 1878-1923*, hlm. 127.
 23. Jabil Mapjabil, Noriah Yusof & Ahmad Tharmizzie Jusof, "Tranformasi Pembangunan Ekonomi di Negeri Kedah: Perspektif Historikal", hlm. 50-51.
 24. C. O. 716, Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1327 A. H (23rd January 1909-12nd January 1910), hlm. 15.
 25. C. O. 716/1, The Annual Report of the Adviser to the Kedah, Government for the year 1329 A. H. (2nd January-21st December 1911), hlm. 6.
 26. *Kedah Annual Report, 1910-1919*.
 27. Pada awal tahun 1910, bagi Daerah Kubang Pasu, ladang-ladang getah kebanyakannya dimiliki oleh peladang British dan orang Melayu yang berkepentingan kemudian semakin lama berlaku pertambahan pemilik ladang dalam kalangan orang Cina. Rujuk, *Kedah Annual Report, 1910-1914*.

28. Pada awal tahun 1910, Daerah Baling, hanya terdapat tiga ladang getah diusahakan oleh peladang British. Rujuk, Kedah Annual Report, 1910-1914.
29. Perkembangan ladang getah di Bandar Bharu bermula pada tahun 1912. Rujuk, Kedah Annual Report, 1910-1914.
30. K. Nadaraja, *The Kuala Muda District: History of the Administrative Centres of Kota Kuala Muda & Sungai Petani, 1905-1957*, hlm. 97. Lihat juga, Drabble, J. H., "Investment in the Rubber Industry in Malaya C. 1900-1922", hlm. 253-254.
31. C. O. 716, Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1331 A. H., hlm. 3.
32. Wu, X. A., 'Chinese Family Business Network in the Making of a Malay State: Kedah and the Region c.1882-1941', London: Routledge, 2003, hlm. 40.
33. K. Nadaraja, *The Kuala Muda District: History of the Administrative Centres of Kota Kuala Muda & Sungai Petani, 1905-1957*, hlm. 98.
34. C. O. 716, Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1331 A. H., hlm. 3.
35. Wu, X. A., 'Chinese Family Business Network in the Making of a Malay State: Kedah and the Region c.1882-1941', London: Routledge, 2003, hlm. 40.
36. K. Nadaraja, *The Kuala Muda District: History of the Administrative Centres of Kota Kuala Muda & Sungai Petani, 1905-1957*, hlm. 98.
37. C. O. 716, Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1333 A. H (19th November 1914-8th November 1915), hlm. 2.
38. Sistem ekonomi "dualisme" merujuk kepada dua tumpuan ekonomi yang berbeza namun ia bergerak seiringan dengan garis etnik atau melambangkan agihan tenaga kerja mengikut tiga etnik utama di Malaysia. Contohnya, orang Cina sebagai pelombong dan peniaga, orang Melayu berkhidmat dalam kerajaan dan pertanian dan orang India sebagai pekerja ladang. Lihat, Jabil Mapjabil, Noriah Yusof & Ahmad Tharmizzie Jusof, "Tranformasi Pembangunan Ekonomi di Negeri Kedah: Perspektif Historikal", hlm. 175.
39. Ibid.
40. Official Memo Government of Kedah yang bertarikh 24 November 1932 dalam SUK. K. 1404/1351, Statistic Relating to Ownership of Rubber Lands of 100 Acres and Over, 9 August 1932.
41. Annual Report on the Social and Economic Progress of the People of the State of Kedah for the Year 1351 A. H. (1932), hlm. 17.
42. SUK. K. 3025/1351, Malaya Rubber Statistic Handbook, 1932.
43. Alec Gordon, "Contract Labour in Rubber Plantation: Impact of Smallholders in Colonial South-East Asia", Economic and Political

- Weekly, Vol. 36, No. 10 (March 10-16, 2001), Publisher: Economic and Political Weekly, hlm. 849.
44. K. Nadaraja, *The Kuala Muda District: History of the Administrative Centres of Kota Kuala Muda & Sungai Petani, 1905-1957*, hlm. 100.
 45. Ibid.
 46. Jack Shepard, "India Ban Threatens Malayan Labour Balance", *Far Eastern Survey*, Vol. 8, No. 3. (February 1, 1939), *Instituted of Pacific Relation*, hlm. 31.
 47. Alec Gordon, "Contract Labour in Rubber Plantation: Impact of Smallholders in Colonial South-East Asia", hlm. 847.
 48. Barlo, C., *The Natural Rubber Industry: Its Development, Technology and Economy in Malaysia*, Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1978, hlm. 45.
 49. *Kedah Government Gazette*, Vol. 16, No. 8, March 18, Alor Setar, 1939, hlm. 34.
 50. SUK. K. 3865/1358, Ask for the Annual Report of the Protector of Chinese, Kedah for 1939 & 1940. Laporan ini berkaitan dengan buruh pada tahun 1940 yang menyatakan penglibatan orang Cina dalam kegiatan ekonomi di Kedah dan berada di bawah pengawasan Pelindung Cina.
 51. Barlo, C., *The Natural Rubber Industry: Its Development, Technology and Economy in Malaysia*, Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1978, hlm. 45.
 52. Ibid.
 53. SUK. K. 3865/1358, Ask for the Annual Report of the Protector of Chinese, Kedah for 1939 & 1940.
 54. Rujuk Surat daripada Ismail Bin Haji Puteh, di bawah Setiausaha Kerajaan Kedah kepada Protector of Chinese Kedah yang bertarikh 12 November 1941, dalam SUK. K 1204/1360, That Hears of Department be Requested to Refer All Complaints Made by Laboures to the Laboure Officer or the Chinese Protectorate as Soon as Possible Suggest. 19 November 1941.
 55. SUK. K. 2199/1345, "Chinese Rubber Dealers Association Kedah". Rujuk surat daripada pihak Pendaftar Pertubuhan, Sungai Petani yang bertarikh 15 Februari 1927.
 56. Ibid.
 57. Rujuk, *The Co-Operative Societies Enactment 1345*, Enactment No.4 of 1345 dalam *Kedah Enactment, 1345 (1925)*.
 58. SUK. K. 515/1351, Minutes of Meeting of the Licensing Board Under the Rubber Supervision Enactment at Kulim 11 Jun 1932.
 59. Bauer, P. T., "Some Aspects of the Malayan Rubber Slump, 1929-1933, dalam *Economica, New Series*, Vol. II, No. 44 (November 1944), Wiley on behalf The London School of Economic and

- Political Science and The Suntory and Toyota International Centres for Economic and Related Disciplines, hlm. 191.
60. Wu, X. A., 'Chinese Family Business Network in the Making of a Malay State: Kedah and the Region c. 1882–1941', hlm. 231.
 61. Lim Swee Aun, *Rubber And The Malaysian Economic: Implication of Declining Prices*, Ohio University: International Studies, 1969, hlm. 1
 62. *Ibid.*, 80.

Rujukan

- Ahmad Zaharuddin Sani Ahmad Sabri. 2016. *Sejarah Kedah Dua Millenia*. Sintok: Universiti Utara Malaysia.
- Alec Gordon. "Contract Labour in Rubber Plantation: Impact of Smallholders in Colonial South-East Asia", *Economic and Political Weekly*, Vol. 36, No. 10 (March 10-16, 2001), Publisher: Economic and Political Weekly.
- Annual Report on the Social and Economic Progress of the People of the State of Kedah for the Year 1351 A. H. (1932).
- Barlow, C, Sisira Jayasuria & Suan Tan, C. 1994. *The World Rubber Industry*. New York: Routledge.
- Bauer, P. T., "Some Aspects of the Malayan Rubber Slump, 1929-1933, dalam *Economica*, New Series, Vol. II, No. 44 (November 1944), Wiley on behalf The London School of Economic and Political Science and The Suntory and Toyota International Centres for Economic and Related Disciplines.
- Chandariah Rao, Bruce Ross-Larson & et.al. 1977. *Issues in Contemporary Malaysia*, Kuala Lumpur: Heinemann Educational Books (ASIA) LTD.
- Colonial Office (C. O) 237/45217, Land Enactment for Kedah. Inclosure 3 dalam No. 1 Agreement.
- Colonial Office (C.O) 716. Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1331 A. H.
- Colonial Office (C.O) 716. Kedah Perlis Sessional Papers. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government, 1333 A. H (19th November 1914-8th November 1915).
- Colonial Office (C.O) 716/1. The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government for the Year 1327 A. H.
- Colonial Office (C.O) 716/1. The Annual Report of the Adviser to the Kedah, Government for the year 1329 A. H. (2nd January-21st December 1911).
- Colonial Office (C.O) 716/1, The Annual Report of the Adviser to the Kedah Government for the Year 1334 A. H. (9th November 1915 –27th

- October 1916).
- Dobby, E. H. G. 1951. "The North Kedah Plain a Study in the Environment of Pioneering for Rice Cultivation". *Economic Geography*, 27 (4), 287-315.
- Drabble, J. H. 1972. "Investment in the Rubber Industry in Malaya C. 1900-1922". *Journal of Southeast Asian Studies (JSEAS)*, 3 (2), 247-261.
- Drabble, J. H. 1973. *Rubber in Malaya 1876-1922: The Genesis of the Industry*, Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Drabble, J.H. "The Plantation Rubber Industry in Malaya up to 1922, Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society, Vol. 40, No. 1 (211) (JULY, 1967), pp. 52-77.
- Faridah Bte Mahaidin. "Sejarah Pekan Yan dari Segi Ekonomi dan Pelajaran", dalam Khoo Kay Kim. 1983. *Beberapa Aspek Sejarah Kedah*. Kuala Lumpur: Persatuan Sejarah Malaysia.
- Hagan, J, dan Wells, A. "The British and rubber in Malaya, c1890-1940" dalam G. Patmore, J. Shields & N. Balnave (eds), *The Past is Before Us: Proceedings of the Ninth National Labour History Conference*, ASSLH, Business & Labour History Group, University of Sydney, Australia, pp. 143-150.
- Jabil Mapjabil, Noriah Yusof Dan Ahmad Tharmizzie Jusof. "Tranformasi Pembangunan Ekonomi di Negeri Kedah: Perspektif Historikal", Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia Ke V (PERKEM V), Port Dickson, Negeri Sembilan, 15-17 Oktober 2010, 171-181.
- Jack Shepard. 1939. "India Ban Threatens Malayan Labour Balance", *Far Eastern Survey*, 8, (3). Instituted of Pacific Relation. 31-32.
- K. Nadaraja. 2016. *The Kuala Muda District: History of the Administrative Centres of Kota Kuala Muda & Sungai Petani 1905-1957*. Sintok: Universiti Utara Malaysia.
- Kedah Annual Report, 1910-1914.*
- Kedah Annual Report, 1910-1919.*
- Kedah Government Gazett.*, Vol. 16. No. 8, March 18, Alor Setar, 1939.
- Lian Kwen Fee dan Kon Keng We. 2004. "Chinese Enterprise in Colonial Malaya: The Case of Eu Tong Sen". *Journal of Southeast Asian Studies*, 35 (3), 415-432.
- Mohd Isa Othman. 2001. *Pengalaman Kedah dan Perlis: Zaman Penjajahan British*. Kuala Lumpur: Utusan Publication.
- Nurizwanfaizi Nordin, Ahmad Kamal Arifin Mohd Rus. 2017. "Perkembangan Pentadbiran Tanah Di Kedah, 1909-1917". *SEJARAH: Journal of the Department of History*, 22 (2), 99-120.
- Official Memo Government of Kedah yang bertarikh 24 November 1932 dalam SUK. K. 1404/1351, Statistic Relating to Ownership of Rubber Lands of 100 Acres and Over, 9 August 1932.

- Ponniah, Sivarajan and Abd Aziz, Mohd Kasturi Nor. 2014. "Peranan dan pengaruh Pesuruhjaya Tinggi British dalam perluasan pengaruh British di Kedah". dalam 23rd International Conference of Historians of Asia 2014 (IAHA2014), 23 - 27 Ogos 2014, Alor Setar, Kedah, Malaysia
- Sharom Ahmat. 1984. Tradition and Change in a Malay State: A Study of the Economic and Political Development, 1878-1923, Monograph No. 12, Kuala Lumpur: Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society (MBRAS).
- SUK. K. 3025/1351. Malaya Rubber Statistic Handbook, 1932.
- SUK. K. 3865/1358. Ask for the Annual Report of the Protector of Chinese, Kedah for 1939 & 1940.
- SUK. K. 515/1351. Minutes of Meeting of the Licensing Board Under the Rubber Supervision Enactment at Kulim 11 Jun 1932.
- SUK.K. 515/1351. Minute of Meeting of the Licensing Board Under the Rubber Supervision Enactment at Kulim 11 Jun 1932.
- The Co-Operative Societies Enactment 1345. Enactment No.4 of 1345 dalam Kedah Enactment. 1345 (1925).
- Wu, X. A. 2003. *Chinese Family Business Network in the Making of a Malay State: Kedah and the Region c.1882–1941*. London: Routledge.

Nota Biografi

Rozaini Ahmad (rozainia@sunway.edu.my) berkhidmat sebagai pensyarah di Universiti Sunway, Petaling Jaya, Selangor. Mendapat pendidikan Ijazah Sarjana Muda di Universiti Malaya dalam bidang sejarah, seterusnya melanjutkan pengajian dalam bidang Ijazah Sarjana di Universiti Malaya dalam bidang sejarah.

Mohd Annas Shafiq Ayob (mohdannas0382@uitm.edu.my) berkhidmat sebagai pensyarah di Pusat Asasi UiTM Kampus Dengkil Cawangan Selangor. Mendapat pendidikan Ijazah Sarjana Muda dalam bidang Usuluddin di Universiti Malaya, seterusnya melanjutkan pengajian Ijazah Sarjana Usuluddin di Universiti Malaya.